

OSTİM ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNDE GİRİŞİMCİLİK AÇISINDAN KÜLTÜR VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN ANALİZİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Tansel ÇETİNOĞLU, Yrd.Doç.Dr. DPÜ UBYO Muhasebe Bölümü

Recep BÜBER, Öğretim Görevlisi Fatih Üniversitesi Sağlık Bilimleri MYO

ÖZET:Girişimcilik sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinde önemi giderek artan bir konu haline gelmiştir. Girişimcilik geri kalmış ülke ekonomileri için yapılanmanın, gelişmekte olan ülke ekonomileri açısından kalkınmanın, ileri ekonomiler için ise zenginlik ve refah oluşturanın temel kaynağı olarak değerlendirilmektedir. Toplum içerisindeki girişimcilerin üzerindeki bireysel ve toplumsal etki boyutları irdelenerek, girişimciliğin gelişimini hızlandıracak yaklaşımların ortaya çıkmasına yardımcı olacak ilişkilerin tespiti, ülke ekonomisinin gelişimine de büyük avantaj sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı, OSTİM Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren firmalardaki girişimcilerin profilinin ortaya çıkarılmasıdır. Bunun için girişimcileri, literatürde genel kabul görmüş, girişimci özelliklerine göre değerlendirmek; kültürel değerler boyutu ile kişisel özelliklerini ortaya çıkararak bölgesel bir girişimcilik tipolojisi oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Girişimci, Girişimcilik,Kişilik,Girişimci Kişilik, Kültür,Girişimcilik Kültürü

ABSTRACT: Entrepreneurship in the transition to industrial society to information society has become an increasingly important issue. Entrepreneurship for the economies of underdeveloped countries structuring, development in terms of economies of developing countries, advanced economies are considered as the main source of creating wealth and prosperity. Impact on the individual and social dimensions of entrepreneurs in society is examined and the emergence of approaches that will help accelerate the development of entrepreneurship in determining relationships, will provide a great advantage to the development of the country's economy. The purpose of this study, firms operating in Organized Industrial Zone OSTİM to reveal the profile of entrepreneurs. For this, entrepreneurs, generally accepted in the literature, according to the entrepreneur is to assess the personal characteristics of size and revealing cultural values to create a regional typology of entrepreneurship.

KeyWords: Entrepreneur, Entrepreneurship, personality, entrepreneurial personality, cultureculture of entrepreneurship

GİRİŞ

Günümüzde yaşanan bilimsel ve teknolojik ilerlemeler, işletme bilimi içerisinde pek çok alana olduğu gibi girişimcilik alanına da farklı bir boyut kazandırmıştır. Ekonomik açıdan gelişmekte olan ülkeler için önemi giderek artan girişimciler, oluşturdukları istihdam olanakları, üretimdeki payları ve sosyo-ekonomik dengenin korunması açısından Türkiye için de büyük önem taşımaktadır. Girişimciliğin gelişmesine yönelik olarak girişimci tiplerinin de çeşitlendiği görülmektedir. Literatürde birçok araştırmacı farklı girişimci tipleri öne sürerek girişimcilik teorisinin gelişmesini ve girişimciliğe farklı bir açıdan bakılmasını sağlamışlardır. Bu çerçevede böyle bir konuyu ülkemiz açısından kültürel çerçevesiyle birlikte irdelemek gereklilik olmuştur. Çalışmada, girişimcilik, kişilik, girişimci kişilik, kültür kavramı, girişimcilik kültürü üzerinde durulmuş ve Türkiye'nin en büyük, küçük ve orta ölçekli sanayi üretim alanı olan OSTİM Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren 370 girişimciye anket uygulanmış ve elde edilen veriler çerçevesinde analiz yapılarak yorumlanmıştır.

GİRİŞİMCİLİK

Girişimcilik, “iş dünyasındaki fırsatları tespit ederek, fırsatların hedeflere, imkanlara ve değerlere uygun olduğunun anlaşıldığı anda kâr, prestij, büyüme, yeniliklere öncü olma vs. amaçları ile riskleri de göze alarak insanlığa faydalı ürün ve hizmetleri üreten aktif, esnek, yaratıcı, hızlı işletmelerin var olması için diğer üretim faktörlerini belirli bir düzen içinde bir araya getirmek sürecidir”. (Demirel ve Tikici, 2004: 51)

Girişimcilik, işsizlik sorununa önemli bir çözüm olanağı sunduğu gibi ayrıca ekonomik büyümenin önemli bir bileşenidir. (Tekin, 2005: 9) Girişimci, ekonomik kaynakların düşük üretkenlik alanlarından yüksek alanlara aktarılma sürecinde baş aktördür. Ayrıca kullanılmakta olan üretim araçlarının ve mevcut girdilerinin değişik şekillerde kullanımı ile üretimi artırır. Bu yönüyle girişimci toplumsal fayda yaratan ekonomik bir aktördür.

Girişimciliğin temel unsurları yenilik ve değişimdir. Yenilik aynı zamanda teknolojik değişiklikleri de beraberinde getirecektir. Toplumsal platformda yeni işletmelerin kurulması hem bireysel hem de toplumsal açıdan büyük yarar sağlar. Yeni kurulan işletmelerin yaratmış olduğu yenilik ve istihdam, başarıya ulaştığı takdirde, işletmenin devamlılığı sağlanacaktır. (Kuvan, 2007: 30)

KİŞİLİK

Kişilik, bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu, diğer bireylerden ayırt edici, tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki biçimidir. (Cüceloğlu, 1999: 404)

Kişilik, bireyin yapmaktan zevk aldığı ve nefret ettiği, ilgi duyduğu ve haz aldığı şeylerdir. Bir insanı diğer insandan ayırmaya yarayacak olan tüm özellikler, kişilik özellikleridir. Kişilik, bireyin kendisini tüm özellikleriyle anlatmasına yarar. (Ceylan, 1998: 24)

Değişik kuramcılarının görüşlerine göre, kişiliği oluşturan faktörleri; genetik ve bedensel faktörler, aileye bağlı faktörler, sosyal ve kültürel faktörler, sosyal sınıf faktörü, coğrafi faktörler ve diğer faktörler biçiminde bir gruplandırabiliriz (Türkel,1992: 8).

GİRİŞİMCİ KİŞİLİK

Girişimci kişiliğe sahip olan kişiler, çok önemsiz durumları bile çok önemli fırsatlara çevirirler. Girişimciler, içimizdeki vizyon sahibi kişilerdir. Girişimci, asla geçmişte değil, gelecekte yaşar. Bilim alanında girişimci kişilik parçacık fiziği, saf matematik ve teorik astronominin en soyut ve en az pragmatik sahalarda çalışır. Girişimci toplumun yaratan kişiliğidir; her zaman bilinmeyenle ilgilenen, geleceği kurcalayan, olasılıklardan olanaklar yaratan, kaosları uyuma çeviren kişidir (Bozgeyik, 2005: 322).

GİRİŞİMCİLİK KÜLTÜRÜ

Girişimciliğin; kültürel değerlerden etkilenmemesi mümkün değildir. Üyesi oldukları topluma ait kültürden aldıkları parametrelerle oluşan bir alt kültür çerçevesinde hareket eden girişimcilerin, kişilik yapıları da bundan etkilenecektir. Kişilik yapılarında aktif ya da pasif olacak unsurların varlığı önemli ölçüde kültürel etkilerle oluşacaktır. (Çağlar, 2001: 1-17)

Hiçbir kültür; girişimciliği destekleyen ya da girişimciliğe karşı olan bir kültür olarak tanımlanamaz. Kültürel bütünü oluşturan çok sayıdaki alt kültür, girişimciliği olumlu veya olumsuz etkileyecek ortamlar oluşturabilirler. Bu alt kültürlerin girişimciliği destekleyen niteliklerinde farklılıklar sergilenmektedir. Örneğin; ailevi değerlerin baskın olduğu bir kültürde, eğer aileler bağımsızlığa önem veriyorlarsa çocukların da yüksek seviyede girişimcilik özellikleri taşımaları beklenir. (Hisrich ve Peters, 2002: 54)

Toplumda insan üzerindeki etkilerin en önemlisi ve en büyüğü kültürdür. Bu sebeple girişimci çalışma şeklini toplumun kültürüne göre şekillendirmek gereğini duyar. Toplum içinde yaşayan girişimciyi toplumun teknik seviyesi ve kanunları da etkiler. Buradan hareketle girişimci için kültür; işletmenin kuruluş, amacını, faaliyetlerini etkileyen, inançlar, değerler ve bireyler arası ilişkilerin tamamıdır, denilebilir. Bir başka tanımda ise girişimcilik kültürü için; bir şeyi geliştirme tutkusunu, yaklaşımı yapılmıştır. Girişimcilik kültürü, girişimciye yeni bir statü veren, yaptıklarını ödemesini garanti eden, başkalarının kendisine iş imkânları yaratmasını beklemek yerine başkaları için iş imkânları yaratan yepyeni bir neslin yetişmesini sağlayacak bir kültürdür.(Çelik ve Akgemci, 1998: 29-31)

Girişimciliğin kültür boyutunun anlam ifade etmesi; girişimcinin içinde yaşadığı toplumda iş adamlığına, ticarete ve serbest çalışmaya verilen önem ve değerlere bağlıdır. Bu bağlamda kişiye hata yapma özgürlüğü tanıma ve hatalarından ders alma imkânı verme, kişinin kendi kendine karar vermesini teşvik etme ve sonuçlarına katlandırma, kişiye yetki ve sorumluluk verme, hırs, azim, çalışkanlık ve doğruluk gibi karakter unsurları da girişimciliğin kültürel boyutuna olumlu etkiler yapar.

OSTİM ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNİN GENEL YAPISI

Türkiye'nin en büyük, dünyanın ise sayılı küçük ve orta ölçekli sanayi üretim alanlarından biri olan OSTİM'de, ana sanayilere yönelik imalat eksenli sektörler; makine imalat, metal işleme, elektrik- elektronik, iş makineleri, imalat ekipmanları, sağlık araç gereçleri, otomotiv, plastik- kauçuk, tıbbi araç gereçler ve savunma sanayii şeklinde sayılabilir.

OSTİM'de Organize Sanayi Bölgesi (OSB), 17 temel sektörden oluşan yaklaşık 5.000 işletme ve 50.000 çalışanıyla faaliyet göstermektedir. Bu işletmelerin %69'unu üretim, %31'ini ticaret ve hizmet faaliyet alanları oluşturmaktadır. Yine OSTİM'de çalışmalarını sürdüren firmaların % 46'sı sac şekillendirme, % 42'si talaşlı imalat, % 8'i plastik işleme ve % 4'ü ise kimyasal konularda üretim yapmaktadır (www.ostim.org.tr, 2010).

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE ÖZELLİKLERİ

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı OSTİM Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren firmalardaki girişimcilerin profilinin ortaya çıkarılmasıdır. Bunun için girişimcileri, literatürde genel kabul görmüş girişimci özelliklerine göre değerlendirmek; kültürel değerler boyutu ile kişisel özelliklerini ortaya çıkararak bölgesel bir girişimcilik tipolojisi oluşturmak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Yöntem ve Kapsamı

Araştırma, teorik ve uygulama bölümleri olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Teorik bölümün oluşturulmasında konuyla ilgili yerli ve yabancı bilimsel makale, rapor, kitap ve internet üzerindeki elektronik kaynaklardan yararlanılmıştır. Uygulama bölümünde ise katılımcılara anket çalışması yapılmıştır.

“Girişimcilik Profili Araştırması: OSTİM Organize Sanayi Bölgesi Örneği” anketi 39 sorudan oluşmakta olup, dört aşamada ele alınmıştır. Birinci aşama, işletmeyi ve anketi dolduran girişimciyi tanıttı demografik bilgilerden oluşmaktadır. İkinci aşamada, girişimcileri kişilik özellikleri bakımından aradıkları özelliklerle alakalı konular, üçüncü aşamada girişimciliğe yönlendiren özelliklerle ilgili ifadeler yer almaktadır. Son aşamada ise girişimcilerin Hofstede'nin beş kültür boyutu ile ilgili ifadelerle katılım dereceleri irdelenmiştir.

Anket çalışması Ankara ilinde bulunan OSTİM Sanayi Bölgesinde yer alan KOBİ'lere yapılmıştır. (Çaha ve diğ.,2007:5). Anket çalışması tesadüfi olarak seçilen işletmelerin sahipleri teker teker ziyaret edilerek yüz yüze görüşme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. 370 adet girişimciye uygulanan anket neticesinde 358 adet girişimcinin anketi eksiksiz olarak cevapladığı tespit edilmiştir.

Anakütle ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara OSTİM Organize Sanayi Bölgesindeki girişimciler oluşturmaktadır OSTİM Organize Sanayi Bölgesinde kayıtlı 6231 girişimci bulunmaktadır. Örneklem bir ana kütlede çekilen örneklerle ana kütle temsil edilmesidir. Söz konusu ana kütle temsil edecek örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde,

$$n = N t^2 p q / d^2 (N-1) + t^2 p q$$

formülünü kullanılarak bu evren için % 95 güven aralığında, \pm % 5 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü $n = 370$ olarak hesaplanmıştır. Bu çerçevede anket soruları tesadüfi olarak belirlenen 370 girişimciye uygulanmıştır. Elde edilen anketlerden 358 tanesi değerlendirmeye alınmış, hatalı ve eksik doldurulan 12 anket değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu çerçevede araştırma bulgularının % 95 güven aralığında, \pm % 5 örnekleme hatası ile genellenebileceği söylenebilir. (Baş, 2006: 47)

Örnekleme alınacak sayı OSTİM Organize Sanayi Bölgesindeki firmaların faaliyet sektörlerine göre homojen bir şekilde dağıtılmıştır.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Çalışmanın bu bölümünde, saha araştırması için yapılan anketle ilgili bulgular çeşitli alt başlıklardan oluşan altı ana başlık halinde toplanmıştır. Bunların ilkinde, araştırma kapsamındaki girişimcilerin, ikincisinde işletmelerin çeşitli özellikleri açıklanmıştır. Üçüncü başlık altında, girişimcilerin girişimci kişilik özellikleri, dördüncü başlık altında girişimcileri girişimciliğe yönlendiren özellikler, beşinci başlık altında girişimcilerin kültürel değerler boyutu üzerinde durulmuştur. Altıncı ve son başlık altında ise yukarıda sayılan özellikler bazı değişkenler tarafından irdelenerek çapraz tablolar analizine yer verilmiştir.

Araştırmada uygulanacak olan ankette en önemli hususlardan birisi, hatasız bir ölçüm elde etmektir. Bu çerçevede uygulanan ankette bütün soruların birbiriyle tutarlılığını, ele alınan konuyu ölçmede türdeşliğini ortaya koymak için güvenilirlik analizi için ankette likert ölçeği kullanıldığından dolayı 'Cronbach Alpha' katsayısı hesaplanmıştır. Testin sonucunda elde edilen alfa değeri (α) testin homojenliğinin göstergesi olarak kabul edilir. (Tavşancıl, 2006: 29).

Yapılan güvenilirlik analizinde uygulanan anket için güvenilirlik katsayısı $\alpha = 0,626$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu 'Cronbach Alpha' iç tutarlılık katsayısı ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların Profili

Bu bölümde ankete katılan katılımcıların analizi yapılacaktır. Katılımcıların cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları ve eğitim düzeyleri gibi hususlar ele alınıp incelenmiştir. Araştırmada yer alan katılımcıların 353'ü (% 98,6) erkek, 5'i (% 1,4) ise bayan katılımcılardan oluşmaktadır.

Katılımcıların Yaş Durumu; 34 veya altı % 25,1;35-41 % 24,9; 42-45 % 23,5; 46 veya üstü % 26,5 dir. Yaş faktörü tek başına, girişimcilerin işletme sahipliğini seçme, sürdürme ve bunlarla ilgili değerlerini açıklamaya yetecek bir değişken olamaz. Ancak, girişimciliğin yüksek derecede dinamizm ve enerji ile fiziki ve düşünsel potansiyel gerektirmesi genç ve orta yaş dilimindeki insanların girişimciliği uğraş alanı olarak tercih etmelerine etki edebilir.

Katılımcıları medeni durumlarına göre gruplandırdığımızda ise, girişimcilerimizin büyük çoğunluğunun (%88,3) evli olduğu görülmektedir.

İnsanların; toplum içerisinde konumlarını almalarında, kişilik yapılarının oluşmasında ve sosyal tabakaların meydana gelmesinde eğitim durumunun etkisinin arz ettiği önem aşikârdır. Zaten eğitim ve öğretim kurumları toplumun kültürel temellerinin olduğu önemli yapı taşlarıdır. Bu kapsam dâhilinde girişimci grubumuzun eğitim durumlarına göre dağılımları; İlkokul %43,0; Ortaokul, %25,4; Lise, %19,3; Ön Lisans, %8,9; Lisans,%3,1;Lisansüstü, %0,3 dür.

İşletmelerin Profili

Bu bölümde ankette yer alan işletmelerin hukuki statüsü, çalışan sayısı ve faaliyet alanları gibi hususlar ele alınıp incelenmiştir.

İşletmeler, hukuki yapılarına göre incelendiğinde ortaya çıkan durum;

Tek Kişilik İşletme, %36,0; Kollektif Şirket, %2,5; Komandit Şirket, %0,3; Limited Şirket %57,5; Anonim Şirket, %3,6 dır.

İşletmelerin hukuki yapıları ile işletmenin büyüklüğü (çalışan kişi sayısı) de yakından ilişkilidir. Büyüklüğün belirlenmesinde ISIC ilkeleri dikkate alınmıştır.

İşletmelerde çalışanların 1-9 kişi olduğu işletme sayısı 296 (%83), 10-49 kişi 62 (%17)'dir. Bu verilere göre çalışmada yer alan işletmelerin tamamı “çok küçük ölçekli” ve “küçük ölçekli” işletmelerden oluşmuştur. Bu durum, çalışmanın yapıldığı OSTİM Organize Sanayi Bölgesi’ndeki işletmelerin KOBİ’ lerden meydana gelmesinden kaynaklanmaktadır.

İşletmelerin İşkolu (Faaliyet) Dağılımı ise, şöyledir:

Ambalaj - Kağıt- Baskı %2,5; Elektrik ve Elektronik % 5,0; Gıda ve Endüstriyel Mutfak, %2; Hizmet Sektörü %7,8; İş Makineleri, %8,7; Kent Mobilyaları ve Peyzaj, % 0,8; Kimyasallar - Boya - Temizlik – Güvenlik, %2,2; Makine ve Makine Ekipmanları, % 9,8; Metal ve Metal İşleme %12,6; Otomotiv % 14,2; Plastik ve Kauçuk, % 2,5; Sağlık, % 0,8; Teknik Malzeme Tezgah ve Ekipman, % 4,2 ; Teknoloji ve Bilişim %1,7; Tekstil ve Deri % 0,8; Yapı ve İnşaat %14,8; Diğer, %9 dur.

Anket uygulamasında OSTİM Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü tarafından sınıflandırma için kullanılan 17 işkolu esas alınmış olmasına karşılık, ankete katılan iş kollarından “makine ve metal işleri ürünleri”, “inşaat faaliyetleri” ile “otomotiv” işkolunda faaliyet gösteren işletmelerin sayıları diğer işkollarında faaliyet gösteren işletme sayılarından oran olarak daha fazladır.

Ankara Sanayi Odası’nın verilerine göre Ankara genelinde faaliyet gösteren işletmelerin genel yapısında en fazla iş kolu olan işletmeler, yukarıda belirlenen üç iş koluyla örtüşmektedir. (www.aso.org.tr, 2011)

Girişimcilerin Girişimci Kişilik Özellikleri

Araştırmanın bu kısmında yer alan girişimci kişilik özelliklerine ilişkin ifadeler literatürde kabul görmüş 4 kişilik özelliği (pragmatik kişilik, moralist kişilik, duygusal kişilik, karışık kişilik) dikkate alınarak, önceki çalışmalardan da yararlanılarak araştırmacı tarafından yapılandırılmıştır. Bu amaçla toplam 11 ifade oluşturulmuştur.

Araştırmada kullanılan ifadelerden “pragmatik kişilik özelliklerinin” ölçülebilmesi için oluşturulan ifadelerden; birinci ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı % 88,3; ikinci ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 93,9 ; üçüncü ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı ise % 84,9’dur.

“Moralist kişilik özellikleri” taşıyanların katılımları ile oluşturulan anket çalışmasına göre, dördüncü ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı % 84,4; beşinci ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 53,9’dur. Altıncı ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı ise % 98,6’dır.

Yukarıda yer alan bazı ifadeler katılımcılarda yer alan “duygusal kişilik özelliklerinin” ölçülebilmesi için oluşturulmuştur. Buna göre yedinci ifadede de yer alan “katılmıyorum” ve “hiç katılmıyorum” seçeneklerinin toplamı % 52; sekizinci ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 78,8’dir. Dokuzuncu ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı ise % 95,9 olarak yüksek bir değer almaktadır.

Karışık kişilik özelliği taşıyan bireyler, çevreleriyle etkileşim ve kişisel ya da örgütsel kararlarında pragmatik, moralist ve hissi değer eğilimlerini, kısmen de olsa kişiliğinde yansıtabilenlerdir.

“Karışık kişilik özelliklerinin” ölçülebilmesi için oluşturulan, onuncu ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı % 53,9’dur. On birinci ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 98,3 olarak yüksek bir değer almaktadır.

Girişimcileri Girişimciliğe Yönlendiren Özellikler

Araştırmanın bu kısmında yer alan girişimciliğe yönlendiren özelliklere ilişkin ifadeler literatürde kabul görmüş 7 özellik (yenilikçilik, liderlik, otokontrol, risk alma, bağımsız olma, kendine güven, iyimserlik) dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu amaçla toplam 14 ifade oluşturulmuştur. Bu ifadeler;

Yenilikçilik, girişimcileri başkalarından ayıran çok önemli özelliklerden bir tanesidir. Girişimciler açısından yenilik; ürünler, hizmetler, süreçler, yönetim tarzları ve pazarlama yöntemleri gibi hususlarda gelişmelere uymak ve farklılıkları ortaya çıkarıp avantaja dönüştürebilmektir.

On ikinci ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı % 71,2; on üçüncü ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 93’dür. On dördüncü ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı % 99,2; on beşinci ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 87,7’dir.

Yeni bir atılım sonucu gerçekleşen durumun daha önceki durumla olan karşılaştırmasını yaparak, iki durum arasındaki benzerlikler ve farklılıklar saptanabilmelidir. Böylece girişimcinin kendini olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya çıkararak değerlendirebilmesi otokontrol uygulamasıdır.

On altıncı ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı % 94,1; on yedinci ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 95,5’dir.

Girişimcilerin risk alma eğilimleri yüksektir ama başarısız olma ihtimallerini maliyet, fayda, kazanç ve kayıp gibi faktörleri kullanarak değerlendirmeden de her riske de gözleri kapalı girmezler. On sekizinci ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı % 77,6; on dokuzuncu ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 82,1’dir.

Bağımsız olma arzusu insanlara hiyerarşiye, kurallara, statükoya, sınırlara ve otoriteye karşı durma özelliğini kazandırır. Bağımsız çalışma; toplumda değişime sebep olma ve toplumu etkileyebilme ortamını da yarattığı için girişimciler bu uğurda riskleri göze alarak kendi işlerini kurarlar. Yirminci ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı % 72,9; yirmi birinci ifadede yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 67,0’dir.

İyi bir girişimci; sorumluluk alırken ve bu sorumluluğunu yerine getirmek için çalışırken kendine güven duyan kişidir. Kendine güvenen bir insan; çalışmaktan kaçınmadığı gibi sürekli ilerleme isteği de duyar. Yirmi ikinci ifade de yer alan “katılmıyorum” ve “hiç katılmıyorum” seçeneklerinin toplamı % 58,9; yirmi üçüncü ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 88,2’dir. İyi bir girişimci; her şeyi iyi yanı ile gören, her durumdan bir çıkış yolu uman, her düşünceyi ve yapılan her işi iyi tarafından değerlendiren bir kişiliğe sahip olmalıdır. Yirmi dördüncü ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı % 82,7; yirmi üçüncü ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da % 88,2’dir.

Girişimcilerin Kültürel Değerler Boyutu

Araştırmanın bu kısmında yer alan kültürel boyutlara ilişkin ifadeler Hofstede’nin beş kültür boyutu (erillik-dişillik, bireycilik-toplumculuk, güç mesafesi, belirsizlikten kaçınma ve uzun-kısa zamanlı oryantasyon) dikkate alınarak, daha önceki çalışmalardan da yararlanılarak yapılandırılmıştır. Bu amaçla toplam 14 ifade oluşturulmuştur. Bunlar:

Girişimcilerin Güç Mesafesi Değerleri

Türü, kaynağı ve seviyesi ne olursa olsun güç toplumun üyeleri arasında mesafeler oluşmasına neden olur. Oluşan mesafe de toplumun değerleri ölçüsünde gerçekleşir ve güç düzeylerindeki farklılıklar zamanla benimsenir. Toplumlara göre; yaş, eğitim, makam ve aile gibi faktörlerin bireylere güç verdiği bilinmektedir. Güç dengesinin dağılımı da toplumdan topluma değişmektedir. Girişimciliğe etkisi bakımından, güç mesafesinin az olduğu kültürlerin girişimcilik için uygun ortam yarattıkları söylenebilir.

Yapılan incelemede, 26. ifade de yer alan “katılmıyorum” ve “hiç katılmıyorum” seçeneklerinin toplamı %76,3; 27. ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da %75,5; 28. ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı ise %74’tür. Değerlendirilmeye alınan grubun güç mesafesi ile ilgili olarak gösterdiği genel tutum bütün cevaplara bakıldığında yükseklik eğilimi yönündedir. Belirsizlikten kaçınma gibi güç mesafesinin de yüksek olduğu toplumların girişimciliği motive eden kültürel değerleri yaratmadığı bilinmektedir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında OSTİM’deki kültürel ortamın da bu yönde olduğu görülmektedir.

Girişimcilerin Bireycilik - Toplumculuk Değerleri

Toplumumuzdaki yüzyıllardır süregelen imece ve benzeri sosyal yardımlaşmaların varlığı toplulukçuluğumuzun önemli bir kanıtıdır. Buna göre toplumculukla ilgili değerler olarak; işbirliği, ortaklaşa davranış, grubu öne çıkarma, grup tarafından denetlenme gibi değerler sayılabilir. Bireyci kültürle hakim olan değerler ise kendine güven, bağımsızlık eğilimi, akılcılık, iç denetim odaklılık vs. başarılı girişimcilerin sahip olmaları gereken özelliklerindedir. Bu konuda örneklem grubundan elde edilen sonuçlar:

29., 30. ve 31. İfadeler katılımcıların “toplumculuk” derecelerinin ölçülebilmesi için oluşturulmuştur. Buna göre 29. ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı %80,5 ; 30. ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı da %75,5 ; 31. ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı ise ilk ifadelere göre daha düşük bir değer olan %74’tür.

Bireyciliğin baskın olduğu kültürlerde girişimcilerin sayıca fazla olmaları da doğal sonuçtur. Bireycilik-Toplumculuk boyutu bütün halinde değerlendirildiğinde örnekleme oluşturan işletme sahiplerinin girişimcilik açısından olmaları gereken sınırların

dışında oldukları anlaşılmaktadır. Bu kaniya yukarıda yer alan ve toplulukçuluğa işaret eden sorulara katılımın yüksek olması nedeniyle varılmıştır.

Girişimcilerin Belirsizlikten Kaçınma Dereceleri

Belirsizlikten kaçınma; yeterince açık ve net olmayan durumları tolere edememe ya da etmeme durumudur. Tolerans derecesinin insandan insana ve toplumdaki topluma farklı olacaktır. Örnekleme oluşturan işletme sahiplerinin belirsizlikten kaçınma konusunda durdukları yeri belirlemek için üç görüş ile ilgili olarak katılım dereceleri istenmiştir.

Yapılan inceleme de; 32, 33 ve 34. İfadeler katılımcıların belirsizlikten kaçınma derecelerinin ölçülebilmesi için oluşturulmuştur. Buna göre 32. ifade de yer alan "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçeneklerinin toplamı %91, 33. ifadede yer alan "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçeneklerinin toplamı da %78, 34. ifade de yer alan "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçeneklerinin toplamı ise ilk ifadelere göre daha yüksek bir değer olan %96'ı almaktadır.

Bir toplumun üyelerinin belirsizlikten kaçınma eğilimleri yüksek ise; yaşamlarını garantiye almak için biçimsel ve yazılı kuralları artırma, farklı düşüncelere karşı çıkma ve kesin doğruları arama faaliyetlerini gerçekleştirmeleri kaçınılmazdır. Ayrıca belirsizlikten kaçınma eğilimi yüksek olan insanların duygusallık seviyeleri, stres seviyeleri yüksek iken süper egoları zayıftır.

Ancak belirsizlik seviyelerinin yüksek olması girişimcilik kültürünün tam oturmadığı ve girişimciliğin belli kalıpları kıramadığı savını destekler niteliktedir. Girişimcilerin risk almak istemediklerini göstermektedir. Bu da girişimciliğin gelişmesi önünde büyük bir engeldir.

Girişimcilerin Dişillik - Erillik Değerleri

Dişilere ya da erkeklere atfedilen değerlerden hangilerinin baskın olduğu ile ilgilidir. Girişimcilik açısından anlamlı olan, bu değerlerden erillik değerlerinin baskın olmasıdır. Erkeksi duygular olarak değerlendirilen; saldırganlık, ataklık, kabalık, acımasızlık, gözü peklik benzeri duyguların bütünlüştüğü toplumlarda girişimciliğin rahat bir ortam bulacağına inanılmaktadır.

Yapılan incelemede, 35. ve 36. İfadeler Dişil özelliklerin, 37. İfade ise eril özelliklerin ölçülebilmesi için oluşturulmuştur. Buna göre 35 ifade de yer alan "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçeneklerinin toplamı %97,5 gibi oldukça yüksektir. Yine 36. ifadede yer alan "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçeneklerinin toplamı da (%91,6) oldukça yüksektir. 37. ifade de yer alan "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçeneklerinin toplamı ise ilk ifadelere göre daha düşük bir değer (%64,8) almaktadır.

Baskın değerler ile ilgili genel olarak söylenebilecek son söz; örnekleme grubunda baskın olan değerlerin dişil değerler olduğu ve dişillik baskın olmasının da girişimcilik için fazla arzu edilmeyen bir durum olduğudur. Grubumuz bu konuda dişil değerleri öne çıkarmakla girişimcilik açısından sağlam bir duruşa sahip olmadığını göstermiştir.

Girişimcilerin Uzun- Kısa Zamanlı Oryantasyon Değerleri

Zaman oryantasyonu; bir toplumun kararlarını, ne kadar gelenek ve geçmişteki olaylara, ne kadar kısa dönemli, şimdiki zaman kazançlarına ya da gelecek için yararlılık algılarına dayandırdığını gösterir. Yönetim açısından uzun dönemli yaklaşım ön plandadır. Kısa dönemli planlara öncelik verme ve günü kurtarma anlayışı itibar görmemektedir. Uzun dönemli düşünen ülkelerde yer alan işletmeler, kısa dönemli düşünen ülkelerde yer alan işletmelere göre daha yüksek performans göstermektedir.

38. ifade kısa “zamanlı oryantasyon özelliklerinin” , 39. ifade ise “zamanlı oryantasyon özelliklerinin” ölçülebilmesi için oluşturulmuştur. Buna göre 38 ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı %86,1’dir. 39. ifade de yer alan “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin toplamı ise ilk ifadelere göre daha düşük bir değer olan %52 almaktadır.

Örneklem grubunda baskın olan değerlerin “uzun dönemli oryantasyon” olduğu ve bu değerlerin baskın olmasının işletmelerimiz açısından olumlu karşılanmaktadır. Çünkü uzun dönemli oryantasyona sahip işletmeler, kısa dönemli düşünen işletmelere göre daha yüksek performans göstermektedirler.

Girişimci Kişilik Özellikleri / Medeni Durum İlişkisi

Girişimci kişilik özellikleri ile ilgili ifadeler medeni durum değişkeni bakımından incelendiğinde ifadelere katılım derecelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Girişimciliğe Yönlendiren Özellikler / Medeni Durum İlişkisi

Girişimciliğe yönlendiren özellikler ile ilgili ifadeler medeni durum değişkeni bakımından incelendiğinde aşağıdaki tabloda yer alan ifadelere katılım derecelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Tablo 1: Girişimciliğe Yönlendiren Özellikler / Medeni Durum İlişkisi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	P
Bir işe başlarken çevremdekileri de harekete geçirebilirim.	Evli	316	4,22	0,708	2,563	0,011
	Bekâr	42	3,90	0,983		
Kendime her konuda güvenirim.	Evli	316	4,19	0,713	1,987	0,048
	Bekâr	42	3,93	1,237		

Her iki maddede de evlilerin ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu ifadelerin işaret ettiği özelliklere bakıldığı zaman “liderlik” ve “kendine güven” konusunda evli olan girişimcilerin bekâr olan girişimcilere göre daha baskın oldukları söylenilebilir.

Kültürel Değerler Boyutu / Medeni Durum İlişkisi

Kültürel Değerler Boyutu ile ilgili ifadeler medeni durum değişkeni bakımından incelendiğinde aşağıdaki tabloda yer alan ifadelere katılım derecelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Tablo 2: Kültürel Değerler Boyutu / Medeni Durum İlişkisi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	P
Grup çalışmasını bireysel çalışmaya tercih ederim.	Evli	316	3,97	0,971	2,175	0,030*
	Bekâr	42	3,62	1,103		
Başarı için planlarımı kısa vadeli yaparım	Evli	316	3,24	1,333	2,345	0,020*
	Bekar	42	2,74	1,061		

Her iki maddede de evlilerin ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu ifadelerin işaret ettiği özelliklere bakıldığı zaman “toplumculuk” ve “kısa zamanlı oryantasyon” konusunda evli olan girişimcilerin bekar olan girişimcilere göre daha baskın oldukları söylenilebilir.

Girişimci Kişilik Özellikleri / Yaş İlişkisi

Girişimci kişilik özellikleri ile ilgili ifadeler yaş değişkeni bakımından incelendiğinde aşağıdaki tabloda yer alan ifadelere katılım derecelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Tablo 3: Girişimci Kişilik Özellikleri / Yaş İlişkisi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	P
Başarılı olmak için adil ve dürüst olmak gerekir.	34 veya altı	90	4,18	1,045	3,775	,011*
	35-41	89	3,88	1,156		
	42-45	84	4,35	0,649		
	46 veya üstü	95	4,15	0,785		
	Toplam	358	4,13	0,943		
Para tüm problemlerimi çözer.	34 veya altı	90	3,03	1,319	3,788	,011*
	35-41	89	2,71	1,358		
	42-45	84	2,49	1,410		
	46 veya üstü	95	3,08	1,350		
	Toplam	358	2,84	1,375		
Aldığım kararlarda duygularımı dikkate alırım.	34 veya altı	90	3,49	1,265	5,240	,002*
	35-41	89	4,07	0,951		
	42-45	84	3,80	1,084		
	46 veya üstü	95	3,99	0,951		
	Toplam	358	3,84	1,088		

Bu ifadelerin işaret ettiği özelliklere bakıldığı zaman “moralist ve duygusal kişilik özelliklerini” taşıyan bireylerin 42-45 yaş grubunda yoğunlaştığı görülmektedir.

Girişimciliğe Yönlendiren Özellikler / Yaş İlişkisi

Girişimciliğe yönlendiren özellikler ile ilgili sorular yaş değişkeni bakımından incelendiğinde aşağıdaki tabloda yer alan ifadelere katılım derecelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Tablo 4: Girişimciliğe Yönlendiren Özellikler / Yaş İlişkisi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	P
Bir işe başlarken çevremdekileri de harekete geçirebilirim.	34 veya altı	90	4,16	0,820	6,758	0,000*
	35-41	89	4,42	0,599		
	42-45	84	4,24	0,613		
	46 veya üstü	95	3,94	0,848		
	Toplam	358	4,18	0,751		
Bir işin fırsatlar sunması, garantili olmasından daha önemlidir.	34 veya altı	90	3,78	0,992	4,181	0,006*
	35-41	89	3,52	1,169		
	42-45	84	3,81	1,103		
	46 veya üstü	95	4,05	0,830		
	Toplam	358	3,79	1,041		
İşletmemle ilgili tüm kararları tek başıma alırım.	34 veya altı	90	3,24	1,368	2,692	0,046*
	35-41	89	3,65	1,253		
	42-45	84	3,58	1,273		
	46 veya üstü	95	3,76	1,269		
	Toplam	358	3,56	1,301		
Bu gün zarar ediyorum olmamanın yarın zarar edeceğim anlamına gelmeyeceğini düşünüyorum.	34 veya altı	90	4,47	0,502	5,296	0,001*
	35-41	89	4,00	1,087		
	42-45	84	4,15	0,814		
	46 veya üstü	95	4,26	0,718		
	Toplam	358	4,22	0,820		

Bu ifadelerin işaret ettiği özelliklere bakıldığı zaman;

“Liderlik” özelliklerinin 35-41 yaş grubunda yüksek, 46 veya üstü yaş grubunda düşük olduğu söylenilebilir. “Risk alma” özelliklerinin 46 veya üstü yaş grubunda yüksek, 35-41 yaş grubunda düşük olduğu söylenilebilir.

“Kendine güven” özelliklerinin 46 veya üstü yaş grubunda yüksek, 34 ve altı yaş grubunda düşük olduğu söylenilebilir. “İyimserlik” özelliklerinin 34 veya altı yaş grubunda yüksek, 35-41 yaş grubunda düşük olduğu söylenilebilir.

Kültürel Değerler Boyutu / Yaş İlişkisi

Kültürel Değerler Boyutu ile ilgili ifadeler yaş değişkeni bakımından incelendiğinde aşağıdaki tabloda yer alan ifadelere katılım derecelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Tablo 5: Kültürel Değerler Boyutu / Yaş İlişkisi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	P
Başkalarının giyimim hakkında söylediklerini önemserim.	34 veya altı	90	1,89	1,011	6,160	0,000*
	35-41	89	2,19	1,251		
	42-45	84	2,63	1,446		
	46 veya üstü	95	2,01	1,144		
	Toplam	358	2,17	1,244		
Günlük konuşmalarda sizli / bizli ifadeler kullanırım.	34 veya altı	90	3,62	1,205	2,809	0,039*
	35-41	89	4,04	0,796		
	42-45	84	3,68	1,282		
	46 veya üstü	95	3,64	1,175		
	Toplam	358	3,75	1,137		
Başarılarımda en büyük pay aileme aittir.	34 veya altı	90	3,66	1,153	3,883	0,009*
	35-41	89	4,00	0,905		
	42-45	84	3,86	0,996		
	46 veya üstü	95	4,12	0,770		
	Toplam	358	3,91	0,975		
Kural ve prosedürleri devamlı takip ederim.	34 veya altı	90	4,26	0,646	3,261	0,022*
	35-41	89	4,07	0,951		
	42-45	84	3,96	0,975		
	46 veya üstü	95	4,28	0,559		
	Toplam	358	4,15	0,805		
Bu işi yapmasaydım sabit gelirlili bir işte çalışırdım.	34 veya altı	90	3,74	1,337	3,189	0,024*
	35-41	89	3,93	1,074		
	42-45	84	3,58	1,424		
	46 veya üstü	95	4,12	1,030		
	Toplam	358	3,85	1,233		
Çalışanlarıma karşı yumuşak başlıyım.	34 veya altı	90	4,43	0,601	3,054	0,029*
	35-41	89	4,42	0,599		
	42-45	84	4,14	0,880		
	46 veya üstü	95	4,31	0,730		
	Toplam	358	4,33	0,715		
Başarı için planlarımı kısa vadeli yaparım	34 veya altı	90	2,99	1,166	2,726	0,044*

	35-41	89	3,12	1,460		
	42-45	84	3,52	1,285		
	46 veya üstü	95	3,12	1,287		
	Toplam	358	3,18	1,313		

Bu ifadelerin işaret ettiği özelliklere bakıldığı zaman; “Yüksek güç mesafesi” özelliklerinin 35-41 yaş grubunda daha baskın olduğu, “Toplumculuk” özelliklerinin 46 veya üstü yaş grubunda daha baskın olduğu, “Belirsizlikten kaçınma” derecelerinin 46 veya üstü yaş grubunda daha yüksek, “Dişillik” özelliklerinin 34 veya altı ile 35-41 yaş gruplarında yüksek, 42-45 yaş grubunda ise düşük olduğu, “Kısa zamanlı oryantasyon” özelliklerinin 42-45 yaş grubunda yüksek, 34 veya altı yaş grubunda ise düşük olduğu söylenilebilir.

Girişimci Kişilik Özellikleri / Eğitim Düzeyi İlişkisi

Girişimci kişilik özellikleri ile ilgili sorular eğitim düzeyi değişkeni bakımından incelendiğinde aşağıdaki tabloda yer alan ifadelere katılım derecelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Tablo 6: Girişimci Kişilik Özellikleri / Eğitim Düzeyi İlişkisi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	P
İşletmemin başarısı için her şeyi yapabilirim.	İlkokul	154	4,38	0,539	10,541	0,000*
	Ortaokul	91	4,23	0,920		
	Lise	69	3,71	1,152		
	Üniversite	44	4,20	0,878		
	Toplam	358	4,19	0,863		
Başarılı olmak için adil ve dürüst olmak gerekir.	İlkokul	154	4,19	0,801	8,404	0,000*
	Ortaokul	91	3,81	1,010		
	Lise	69	4,10	1,073		
	Üniversite	44	4,64	0,810		
	Toplam	358	4,13	0,943		
Aldığım kararlarda duygularımı dikkate alırım.	İlkokul	154	4,18	0,671	25,294	0,000*
	Ortaokul	91	4,09	0,962		
	Lise	69	3,17	1,283		
	Üniversite	44	3,16	1,397		
	Toplam	358	3,84	1,088		
Ani gelişmeler karşısında	İlkokul	154	3,43	1,102	3,165	0,025*

sakin kalmaya gayret ederim.	Ortaokul	91	3,37	1,199		
	Lise	69	3,25	1,143		
	Üniversite	44	2,84	1,200		
	Toplam	358	3,31	1,157		

Bu ifadelerin işaret ettiği özelliklere bakıldığı zaman;

“Pragmatik kişilik” özelliklerinin ilkökul eğitim grubunda yer alan katılımcılarda yüksek, lise eğitim grubunda yer alan katılımcılarda düşük olduğu, “Moralist kişilik” özelliklerinin üniversite eğitim grubunda yer alan katılımcılarda yüksek, ilkökul eğitim grubunda yer alan katılımcılarda düşük olduğu, “Duygusal kişilik” özelliklerinin ilkökul eğitim grubunda yer alan katılımcılarda yüksek, lise ve üniversite eğitim grubunda yer alan katılımcılarda düşük olduğu, “Karışık kişilik” özelliklerinin üniversite eğitim grubunda yer alan katılımcılarda düşük olduğu söylenilebilir.

Girişimciliğe Yönlendiren Özellikler / Eğitim Düzeyi İlişkisi

Girişimciliğe yönlendiren özellikler ile ilgili ifadeler yaş değişkeni bakımından incelendiğinde aşağıdaki tabloda yer alan ifadelere katılım derecelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Tablo 7: Girişimciliğe Yönlendiren Özellikleri / Eğitim Düzeyi İlişkisi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	P
Başkalarının aklına gelmeyen birçok şeyi hayata geçirebilirim.	İlkokul	154	3,88	0,977	4,510	0,004*
	Ortaokul	91	3,73	0,990		
	Lise	69	4,01	1,022		
	Üniversite	44	3,36	0,942		
	Toplam	358	3,80	0,999		
Bir işe başlarken çevremdekileri de harekete geçirebilirim.	İlkokul	154	4,24	0,705	3,914	0,009*
	Ortaokul	91	4,22	0,663		
	Lise	69	3,91	0,981		
	Üniversite	44	4,32	0,561		
	Toplam	358	4,18	0,751		
Başarı için her zaman risk alabilirim.	İlkokul	154	4,16	0,777	5,953	0,001*
	Ortaokul	91	4,04	1,010		
	Lise	69	3,61	1,032		
	Üniversite	44	3,98	0,849		
	Toplam	358	4,00	0,920		
Başarı için yöntemleri sadece kendim belirlerim.	İlkokul	154	4,10	0,869	27,594	0,000*
	Ortaokul	91	3,97	0,948		
	Lise	69	3,17	1,465		
	Üniversite	44	2,70	1,153		

	Toplam	358	3,72	1,175		
İşletmemle ilgili tüm kararları tek başıma alırım.	İlkokul	154	3,95	1,113	20,004	0,000*
	Ortaokul	91	3,69	1,171		
	Lise	69	3,25	1,344		
	Üniversite	44	2,43	1,371		
	Toplam	358	3,56	1,301		
Kendime her konuda güvenirim.	İlkokul	154	4,25	0,662	19,253	0,000*
	Ortaokul	91	4,29	0,620		
	Lise	69	4,28	0,662		
	Üniversite	44	3,36	1,203		
	Toplam	358	4,16	0,794		

Bu ifadelerin işaret ettiği özelliklere bakıldığı zaman; “Yenilikçilik” özelliklerinin lise eğitim grubunda yer alan katılımcılarda yüksek, üniversite eğitim grubunda yer alan katılımcılarda düşük olduğu, “Liderlik” özelliklerinin üniversite eğitim grubunda yer alan katılımcılarda yüksek, lise eğitim grubunda yer alan katılımcılarda düşük olduğu, “Risk alma” özelliklerinin ilkokul eğitim grubunda yer alan katılımcılarda yüksek, lise eğitim grubunda yer alan katılımcılarda düşük olduğu, “Kendine güven” özelliklerinin ilkokul eğitim grubunda yer alan katılımcılarda yüksek, üniversite eğitim grubunda yer alan katılımcılarda düşük olduğu, “Kendine güven” özelliklerinin üniversite eğitim grubunda yer alan katılımcılarda düşük olduğu söylenilebilir.

Kültürel Değerler Boyutu / Eğitim Düzeyi İlişkisi

Kültürel Değerler Boyutu ile ilgili ifadeler eğitim düzeyi değişkeni bakımından incelendiğinde aşağıdaki tabloda yer alan ifadelere katılım derecelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Tablo 8: Kültürel Değerler Boyutu / Eğitim Düzeyi İlişkisi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	P
Günlük konuşmalarda sizli / bizli ifadeler kullanırım.	İlkokul	154	4,08	0,936	10,858	0,000*
	Ortaokul	91	3,68	1,084		
	Lise	69	3,23	1,238		
	Üniversite	44	3,50	1,355		
	Toplam	358	3,75	1,137		
Büyüklerimin söylediklerini sorgulamadan yaparım.	İlkokul	154	3,69	1,290	8,787	0,000*
	Ortaokul	91	3,11	1,120		
	Lise	69	2,84	1,368		
	Üniversite	44	3,32	1,196		
	Toplam	358	3,34	1,294		
Topluluk içerisinde konuşmayı değil dinlemeyi tercih ederim.	İlkokul	154	4,14	0,836	9,737	0,000*
	Ortaokul	91	3,56	1,310		

	Lise	69	3,42	1,242		
	Üniversite	44	3,57	1,228		
	Toplam	358	3,78	1,143		
Bu işi yapmasaydım sabit gelirli bir işte çalışırdım.	İlkokul	154	4,10	1,021	10,707	0,000*
	Ortaokul	91	4,08	1,157		
	Lise	69	3,42	1,418		
	Üniversite	44	3,20	1,374		
	Toplam	358	3,85	1,233		
Çalışanlarıma karşı yumuşak başlıyım.	İlkokul	154	4,45	0,525	4,171	0,006*
	Ortaokul	91	4,33	0,616		
	Lise	69	4,12	0,932		
	Üniversite	44	4,20	0,978		
	Toplam	358	4,33	0,715		
Gelecek için her zaman uzun vadeli hedeflerim vardır.	İlkokul	154	4,19	0,801	2,743	0,043*
	Ortaokul	91	3,82	1,141		
	Lise	69	4,07	1,062		
	Üniversite	44	4,02	1,067		
	Toplam	358	4,06	0,989		
Başarı için planlarımı kısa vadeli yaparım.	İlkokul	154	3,47	1,294	7,147	0,000*
	Ortaokul	91	3,24	1,328		
	Lise	69	2,80	1,255		
	Üniversite	44	2,66	1,160		
	Toplam	358	3,18	1,313		

Bu ifadelerin işaret ettiği özelliklere bakıldığı zaman;

“Düşük/yüksek güç mesafesi” özelliklerinin ilkökul eğitim grubunda yer alan katılımcılarda diğer gruplara göre daha yüksek olduğu, “Toplumculuk” özelliklerinin ilkökul eğitim grubunda yer alan katılımcılarda yüksek, lise eğitim grubunda yer alan katılımcılarda ise düşük olduğu, “Düşük/yüksek belirsizlik” özelliklerinin üniversite eğitim grubunda yer alan katılımcılarda diğer gruplara göre daha düşük olduğu, “Dişillik” özelliklerinin ilkökul eğitim grubunda yer alan katılımcılarda diğer gruplara göre daha yüksek olduğu,

“Kısa zamanlı oryantasyon” özelliklerinin ilkökul eğitim grubunda yer alan katılımcılarda yüksek, ortaokul eğitim grubunda yer alan katılımcılarda ise düşük olduğu, “Kısa zamanlı oryantasyon” özelliklerinin üniversite eğitim grubunda yer alan katılımcılarda düşük olduğu söylenilebilir.

SONUÇ

Girişimciliğin gelişmesine yönelik olarak girişimci tiplerinin de çeşitlendiği görülmektedir. Literatürde birçok araştırmacı farklı girişimci tipleri öne sürerek girişimcilik teorisinin gelişmesini ve girişimciliğe farklı bir açıdan bakılmasını sağlamışlardır. Bu çerçevede böyle bir konuyu ülkemiz açısından kültürel çerçevesiyle birlikte irdelemek önemli bir gereklilik olmuştur.

Bu araştırmanın amacı da OSTİM Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren firmalardaki girişimcilerin profilinin ortaya çıkarılmasıdır. Bunun için girişimcileri, literatürde genel kabul görmüş, girişimci özelliklerine göre değerlendirmek; kültürel değerler boyutu ile kişisel özelliklerini ortaya çıkararak bölgesel bir girişimcilik tipolojisi oluşturmaktır.

Çalışmada yer alan katılımcıları, girişimci kişilik özellikleri bakımından incelediğimiz zaman, girişimcilerimizin pragmatik, moralist, duygusal ve karışık kişilik özellikleri ile ilgili ifadeler yüksek oranda katıldığını görmekteyiz. Bu da bize katılımcılarımızın genel olarak “karışık kişilik özelliklerini” taşıdıklarını göstermektedir.

Çalışmada yer alan katılımcıları, girişimciliğe yönlendiren özellikler bakımından incelediğimiz zaman, girişimcilerimizin girişimciliğe yönlendiren özelliklerin (yenilikçilik, liderlik, otokontrol, risk alma, bağımsız olma, kendine güven, iyimserlik) tümüne yüksek oranda katıldığını görülmektedir. Ancak ortalamalara bakıldığı zaman en yüksek katılım “otokontrol” ve “liderlik” özelliklerindedir.

Ortalamalarda diğer özelliklere göre en düşük katılım ise “bağımsız olma” ve “kendine güven” özelliklerindedir. Kendine güven duyan girişimciler, daha çok kendi yeteneklerine güvendiklerinden diğerlerinin onayına bağlı kalmama eğilimindedirler. Bu yönüyle kendine güven, girişimcinin neyi başarabileceği konusunda kendine inanması anlamındadır. Bir girişimci için kendine güven, belirlediği hedefleri başarabileceğine inanmasıdır.

Değerlendirilmeye alınan grubun güç mesafesi ile ilgili olarak gösterdiği genel tutum bütün ifadeler bakıldığında yükseklik eğilimi yönündedir. Güç mesafesinin yüksek olduğu toplumların girişimciliği motive eden kültürel değerleri yaratmadığı bilinmektedir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında OSTİM’deki kültürel ortamın da bu yönde olduğu görülmektedir.

Bireyciliğin baskın olduğu kültürlerde girişimcilerin sayıca fazla olmaları doğal sonuçtur. Bireycilik - Toplumculuk boyutu bütün halinde değerlendirildiğinde örneklemi oluşturan işletme sahiplerinin girişimcilik açısından olmaları gereken sınırların dışında oldukları anlaşılmaktadır. Bu kaniya toplulukçuluğa işaret eden ifadeler katılımın yüksek olması nedeniyle varılmıştır.

Belirsizlik seviyelerinin yüksek olması girişimcilik kültürünün tam oturmadığı ve girişimciliğin belli kalıpları kıramadığı savını destekler niteliktedir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında OSTİM’deki kültürel ortamın da bu yönde olduğu görülmektedir.

Örneklem grubumuzda baskın olan değerlerin dışı değer olduğu görülmektedir ve dışılığın baskın olması da girişimcilik için fazla arzu edilmeyen bir durumdur. Grubumuz dışı değerleri öne çıkarmakla girişimcilik açısından sağlam bir duruşa sahip olmadığını göstermiştir.

Uzun dönemli düşünen ülkelerde yer alan işletmeler, kısa dönemli düşünen ülkelerde yer alan işletmelere göre daha yüksek performans göstermektedir.

Örneklem grubunda baskın olan değerler “uzun dönemli oryantasyon”dur ve bu değerlerin baskın olması işletmelerimiz açısından olumlu karşılanmaktadır. Çünkü uzun dönemli oryantasyona sahip işletmeler, kısa dönemli düşünen işletmelere göre daha yüksek performans göstermektedirler.

Araştırmamızın sonucuna göre OSTİM Organize Sanayi Bölgesindeki girişimcilerimizin sahip oldukları kültürel sistem; yüksek güç mesafesi, yüksek belirsizlikten kaçınma, toplumcu, uzun dönemli oryantasyon ve dışı özellikler sergilemektedir. Girişimcilerimiz genel olarak “karışık kişilik” özelliklerini taşımaktadırlar. Girişimciliğe yönlendiren özelliklerden de “otokontrol” ve “liderlik” özelliklerinin yüksek, “bağımsız olma” ve “kendine güven” özelliklerinin ise diğer özelliklere göre daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

KAYNAKÇA

- BAŞ, Türker, (2006), Anket: Anket nasıl hazırlanır? Anket nasıl uygulanır? Anket nasıl Değerlendirilir?, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- BOZGEYİK, Abdullah, (2005), Girişimcilere Yol Haritası, Bilge Matbaacılık, İstanbul
- CEYLAN, Adnan, (1998) Örgütsel Davranışın Bireysel Boyutu, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İzmit.
- CÜCELOĞLU, Doğan., (1999), İnsan ve Davranış Psikolojisinin Temel Kavramları, Remzi Kitabevi, 9.Basım, İstanbul.
- ÇAĞLAR, İrfan, (2001), “Yönetim Kültür Bağlamında Türk Yönetim Modelinin Saptanmasına Yönelik Kavramsal Bir Çalışma”, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt:3, Sayı:3, s.s. 1-17.
- ÇELİK, Adnan ve AKGEMCİ, Tahir (1998), Girişimcilik Kültürü ve KOBİ’ler, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- DEMİREL, Erkan T., TİKİCİ, Mehmet, (2004), “Kültürün Girişimciliğe Etkileri”, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi, Sayı 2,
- GÜVENÇ, Bozkurt, (1999), İnsan ve Kültür, Remzi Kitabevi, 8. Baskı, İstanbul
- HISRICH, Robert D., PETERS Michael P., SHEPHERD Dean D., (2005), Entrepreneurship, McGraw-Hill Irwin, 6th ed., New York.
- KUVAN, Hakan, (2007), “Türk Girişimcilerin Yaşam ve Çalışma Değerleri Malatyalı Girişimciler Üzerine Bir Araştırma”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- ŞAHİN, Esen, (2006), “Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- TEKİN, Mahmut, (2005), Hayallerin Gerçeğe Dönüşümü: Girişimcilik, Günay Ofset, 4. Baskı, İstanbul.
- TÜRKEL, Asuman, Uluçınar, (1992), İşletme Yöneticilerinin Davranışlarına Yön Veren Hâkim Kişilik Faktörleri ile Yönetimsel Davranış Arasındaki İlişkiler ve Uygulama, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Döner Sermaye İşletme Matbaası, İstanbul.